

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתלט

ערב שבת-קודש
פרשת תצא
י' באלול ה'תש"ע

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

י' באלול ה'תשע"ט – י"ז באלול ה'תשע"ט

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	י' באלול	הלכות ערכין וחרמין פרק ה-ז.	ה' כלי המקדש והעובדים בו פרק ט.	מ"ע קמה. מל"ת קי
ש"ק	י"א באלול	פרק ח. תהי ידך וגוי. ספר זרעים והוא ספר שביעי.. הלכות כלאים.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק י.	מל"ת קיא. רטו.
א'	י"ב באלול	פרק ג-ה.	ה' ביאת המקדש.. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ת רטז.
ב'	י"ג באלול	פרק ו-ח.	פרק ב.	מל"ת ריז. ריח.
ג'	י"ד באלול	פרק ט-י. הלכות מתנות עניים.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק ג.	מל"ת מב. מ"ע קכ. מל"ת רי.
ד'	ט"ו באלול	פרק ב-ד.	פרק ד.	מ"ע קכא. מל"ת ריא. מ"ע קכג. מל"ת ריב.
ה'	ט"ז באלול	פרק ה-ז.	פרק ה.	מ"ע קכד. מל"ת ריג. מ"ע קכב. מל"ת ריד.
ו'	י"ז באלול	פרק ח-י.	פרק ו.	מ"ע קל. קצה. מל"ת רלב.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן צינית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
7.45	7.19.7	1.17	12.44	9.24	6.15	5.15	4.51	3.57	ו', י' באלול
7.44	7.18.5	1.17	12.44	9.24	6.16	5.15	4.52	3.58	ש"ק, י"א באלול
7.42	7.17.4	1.16	12.43	9.25	6.17	5.16	4.53	3.59	א', י"ב באלול
7.41	7.16.2	1.16	12.43	9.25	6.17	5.17	4.54	4.00	ב', י"ג באלול
7.40	7.15.1	1.16	12.43	9.25	6.18	5.18	4.55	4.01	ג', י"ד באלול
7.39	7.13.9	1.15	12.43	9.25	6.18	5.19	4.56	4.02	ד', ט"ו באלול
7.38	7.12.7	1.15	12.42	9.25	6.19	5.19	4.56	4.03	ה', ט"ז באלול
7.36	7.11.5	1.15	12.42	9.25	6.20	5.20	4.57	4.04	ו', י"ז באלול

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו ('סדר הכנסת שבת') מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

באר-שבע		חיפה		תל-אביב		ירושלים		פרשת	
צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י	צה"ש	הדה"י		
7:56	6:59	7:57	6:49	7:57	6:57	7:55	6:42	כי-תצא	
7:48	6:51	7:48	6:41	7:48	6:49	7:46	6:34	כי-תבוא	

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il אינטרנט: ISSN 0793-7474 דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

ההכנות האמיתיות לבניין עדי עד

השפעת זמן הנישואין על תקופת ההכנה שלפניה • החתנים נדרשים לעסוק בתורה, בתפילה ובתשובה באמת - וזוהי הדרך ל"בניין עדי עד" • להניח הבלי עולם, לעסוק בעיקר ולא בטפל, לבטוח בה' שהדברים יתנהלו כראוי, וגם הוראות מיוחדות להורים • עבודת התשובה היא למעלה מסדר, לכן גם אלו שכבר נישאו, ואלו שעדיין לא השתדכו, יכולים לתקן על-ידי תשובה • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

הזמן ("טוב לצדיק טוב לשכיננו").
ואדרבה: בענייני טוב וקדושה מצינו להדיא שזמן קדושה משפיע על הזמן שלפניו - עניין ההוספה מחול על הקודש (כנ"ל³), שביום-הכפורים הוא מדאורייתא⁴, ובשבת ויום טוב - לדעה אחת הוא מדאורייתא, ולדעה ב' - מדרבנן⁵.
- כ"ק מו"ח אדמו"ר כתב פעם בשם אדמו"ר מהר"ש⁶, בנוגע לעניין כבוד חמיו שהוא מדרבנן: "א' דרבנן וואלגערט זיך אויך ניט"...

ב. ומזה מובן גם בנוגע לענייני העבודה בשייכות לזמן הנישואין.

ובהקדמה: בעניין הזמן ישנם כמה סוגים: זמן (מוגבל), נצחיות (כלי-גבול בזמן גופא), ועד לעניין אין-סוף שלמעלה גם מעניין הנצחיות, כיוון שהוא למעלה מהגבלות הזמן לגמרי.

א. וכ"ק אדמו"ר ערך "סיום" על מסכת סוכה - "בילגה לעולם חולקת בדרום... מעשה במרים בת בילגה כו'... אוי לרשע אוי לשכיננו טוב לצדיק טוב לשכיננו" (נדפס בלקוטי-שיחות חלק י"ט ע' 55 ואילך¹). לאחר הסיום המשיך בביאור עניין "אוי לרשע אוי לשכיננו טוב לצדיק טוב לשכיננו" בעבודת האדם, ושייכותו לחודש אלול ומנחם-אב - נדפס בלקו"ש שם ע' 64 ואילך, ובהמשך אמר: נתבאר לעיל² בשייכות עניין "אוי לרשע אוי לשכיננו" לחודש אלול, שעניין "אוי לרשע" (שבירת הרע על-ידי עבודת התשובה) שבחודש אלול פועל גם על "שכיננו" - חודש מנחם-אב שלפניו.

והנה, כשם שבעבודה של "סור מרע" ישנו עניין "אוי לרשע אוי לשכיננו", דהיינו שהעבודה ד"סור מרע" מתחילה עוד קודם הזמן המיוחד לה (בחודש מנחם-אב, שלפני חודש אלול) - כן הוא גם בעבודה של "ועשה טוב", שכאשר ישנו עניין טוב, יש להתחיל בעבודה הקשורה בזה עוד קודם

(3) לקו"ש שם ס"ע 57 ואילך.

(4) ראה הנסמן שם בהערה 19.

(5) ראה הנסמן שם בהערה 20.

(6) ראה "רשימות" חוברת קפד ס"ע 7.

(1) בשילוב עם שיחת ו' תשרי תשכ"ח.

(2) לקו"ש שם ע' 65.

ועניין זה - אין-סוף שלמעלה מהשתלשלות - נמשך בנישואין שלכן נמשך על-ידי זה "בנין עדי עד"⁷ ב"דור ישרים יבורך"⁸, עניין הנצחיות.⁹ וזהו אחד הטעמים למאמר רז"ל¹⁰ שחתן ביום חופתו מוחלין לו כל עוונותיו, כיוון שעניין הנישואין מגיע עד אין-סוף שלמעלה מהשתלשלות, ששם אין מקום לכל העניין של עוונות ופגמים כו'. וממילא מובן, שאם כל זמן משפיע על הזמן הסמוך לו, הרי בודאי שבכוא זמן שבו נמשך אין-סוף שלמעלה מהשתלשלות, אזי "אשרי לצדיק אשרי לשכיננו" ("אשרי" דייקא¹¹, שמורה על עניין התענוג והנצחיות, למעלה מהשתלשלות), דהיינו שעוד משך זמן קודם הנישואין נמשך כבר מעין המשכה זו, בפנימיות או במקיף על כל פנים.

ג. והנה, כשם שבנוגע ליום הנישואין ("אשרי לצדיק"), אף שנמשכת המשכה שלמעלה מהשתלשלות, מכל מקום יש צורך בקצת הכנה לזה, באופן של אתערותא דלתתא דווקא, ד"באתערותא דלתתא תליא מילתא"¹² [שזהו הטעם ש"נהגו שהחתן והכלה מתעניין ביום חופתן"¹³, "דהוי סליחה דידהו שנמחלין עוונותיהן ויום כפור דידהו"¹⁴] - כן הוא גם בנוגע לזמן שלפני הנישואין שבו נמשך מעין המשכה הנ"ל ("אשרי לשכיננו"), שכבר אז צריך להתחיל בענייני ההכנה. ומצד הקל-וחומר ש"מדה טובה מרובה" (ככפירוש רש"י שהובא לעיל¹⁵ בעניין "טוב לצדיק טוב לשכיננו") - הרי מהזמן שבו מתחילים הבלבולים ("טומלען זיך") בעניינים החיצוניים של החתונה, צריכה להתחיל גם ההכנה לחתונה ברוחניות, על-ידי עבודת התשובה והעבודה בקו של "ועשה

טוב". כלומר: בזמן שבו מתחילים הבלבולים בענייני ממון הקשורים עם החתונה; בסידור מקומות הישיבה בסעודת החתונה באופן שלא תהיה "קנאה¹⁶ במעשה בראשית" ... שלא למעט ב"ישותו" של אף אחד, - ולהעיר, שכל עניין הישות אין לו מקום לפי האמת, שהרי "אמת אמר אל יברא"¹⁷ - ועל דרך זה בנוגע לפרחים, ובנוגע לתמונות ("פיקטשערס"), ובפרט לאחרונה, שלא מסתפקים בתמונות ב"שחור-לבן", אלא צריכים תמונות צבעוניות ("קאָלירטע פיקטשערס"), "רחמנא ליצלן" ... -

הנה מהזמן שבו מתחילים "טומלען זיך" [=להיות מוטורד] - הרי מוטב "טומלען זיך" ב"עשה טוב"; לערוך חשבון על כל העוונות שעבר במשך כל ימיו ולעשות תשובה עליהם, ללמוד תורה, לקיים מצוות בהידור ולעסוק בעבודת התפלה. - כאשר¹⁸ הציעו לפני אדמו"ר האמצעי מספר שידוכים, העדיף את השידוך שיוכל לבוא לידי פועל מוקדם ככל האפשר, כיוון שלא היתה לו סבלנות להמתין למאמרים שישמע לרגל החתונה! ... מהחתנים שבימינו, אי-אפשר לתבוע שכל עניין החתונה יהיה נוגע להם רק כדי להרבות אור החסידות בעולם... אבל לכל-הפחות תובעים מהם שלא ישכחו אודות דין מפורש - שמוכא לא רק בתורת החסידות, אלא גם בנגלה דתורה, ונפסק להלכה¹⁴ - שחתן ביום חופתו מוחלין לו על כל עוונותיו שעבר במשך כל ימיו, כולל גם על החטא החמור דח"נ, שהוא גורם את הגלות ומעכב את הגאולה¹⁹. ובזמן שכזה - מה לו לחשוב ו"טומלען זיך" בכל העניינים החיצוניים הנ"ל, או אפילו בעניינים של בית דירה, שזהו עניין שנוגע לאדם עוד יותר מאשר מזון ולבושים²⁰; בזמן

7 נוסח ברכה שלישיית דשבע ברכות.

8 לשון הכתוב - תהלים קיב, ב.

9 ראה לקו"ת שה"ש לט, ד ואילך. ובכ"מ.

10 ירושלמי ביכורים פ"ג ה"ג. מדרש שמואל רפ"ז. הובא בפרש"י עה"ת וישלח לו, ג.

11 כגירסת הר"ח - ראה לקו"ש שם ע' 64 הערה 60.

12 לקו"ת דרושי ר"ה נח, ב. ובכ"מ.

13 רמ"א אה"ע סס"א ס"א.

14 שו"ת מהר"ם מינץ סק"ט. וראה לקו"ש ח"ל ע' 164. וש"נ.

15 לקו"ש ח"ט שם ע' 60.

16 לשון חז"ל - ברכות לג, ב. ועוד.

17 ב"ר פ"ח, ה.

18 ראה סה"ש תרח"ץ ע' 256. וראה גם תורת מנחם - התועודיות ח"י ע' 203.

19 ראה ל"ת להארז"ל ע"פ ישע"י נט, כ. וראה גם תורת מנחם שם ע' 66. וש"נ.

20 ראה לקו"ת ברכה צט, סע"א ואילך. לקו"ש ח"ט ע' 139 הערה 31.

אלא התשובה צריכה להיות באופן שהקב"ה ימחל לו, תשובה אמיתית - ודווקא על-ידי זה אפשר להבטיח שהחתונה תהיה בשעה טובה ומוצלחת, ו"בנין עדי עד". כאשר מברכים את ברכת "בנין עדי עד", אזי נעשה "בנין עדי עד" בפועל - על דרך המבואר²³ בנוגע לברכת השיבנו וסלח לנו, שכיוון שמברכים על זה, בודאי שנעשית הסליחה והמחילה מיד; וכל מה שתובעים ממנו הוא - שיניח את כל הבלי העולם, ואזי תהיה החתונה בשעה טובה ומוצלחת, ו"בנין עדי עד", כרצונו של הקב"ה.

זה מוטב להרבות בתשובה, כדי שימחלו לו על כל עוונותיו!

ומה שחושב שעליו להיות טרוד בענינים אלו, כדי שחתונתו תהיה כמו אצל שאר בני-אדם... - הרי רואים אנו כבר בחתונה הראשונה, חתונתו של אדם הראשון, שלא זו בלבד שלא היו תמונות צבעוניות, אלא אפילו תמונות ב"שחור-לבן" לא היו... אלא היה כולו טהור, ואף-על-פי-כן היתה החתונה בהצלחה!...

ד. כל המדובר לעיל - אינו בבחינת "ברדיחה"

בחתונה הראשונה, חתונתו של אדם הראשון, לא היו תמונות צבעוניות, ואפילו תמונות ב"שחור-לבן" לא היו... ואף-על-פי-כן היתה החתונה בהצלחה!...

ה. אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר היה המנהג, שגם הורי החתן והכלה היו מתענים ביום החופה²⁴. וכיוון שגם אצל הורי החתן והכלה ישנו עניין התענית - הרי גם אצלם צריך להיות עניין ההכנה. אמנם אי אפשר לדרוש מ"אביו של חתן ואמה של כלה"²⁵ שישבו במשך כל הזמן וילמדו "דרך חיים" או "צאינה וראינה", שהרי סוף-סוף עליהם להכין את צרכי החתונה; אבל זאת תובעים מהם: א) שההכנות יהיו לא רק בעניינים שישנם גם אצל אינם-יהודים, להבדיל, אלא גם ובעיקר בעניינים של "ונפלינו אני ועמך"²⁶, גם בנוגע לשאר העניינים של צרכי החתונה - אפשר לעשותם ללא "הידורים", וכאשר יעסקו בעניינים אלו בקרירות ("קאלטערהייט"), יהיה זה טוב יותר ("געזינטער") עבורם ועבור המסוכים. אמנם, כל זה הוא בנוגע להורים; אבל מהחתן

("דזשאַק") ואינו "דרשה", אלא הכוונה היא כפשוטו, בנוגע לפועל ממש: כיוון שנוכחים כאן כמה וכמה חתנים, וכן כמה שיהיו חתנים בתוך מספר שבועות - עליהם לרעת שאין להם לכלכל את עצמם בכל העניינים הנ"ל; כל המלאכה בעניינים הנ"ל צריכה להיות נעשית על-ידי אחרים, ואילו החתן והכלה עצמם צריכים לעסוק לא בטפל, אלא בעיקר. והרי העיקר הוא - שהחתונה תהיה בשעה טובה ומוצלחת, ושיהיה "בנין עדי עד", והבטחת דבר זה אינה יכולה להיות על-ידי "תמונות" וכדומה... אלא על-ידי לימוד תורה, קיום מצוות בהידור, התעסקות בעבודת התפלה ותשובה, ותשובה באמת,

- ישנו פתגם שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר בשם הרשב"ץ²¹: "הוא כבר מחל לעצמו" ("ער האָט זיך שוין מוחל געווען")... הוא עושה "חשבון" שברגע אחד יכול הוא להפוך מרשע גמור לצדיק גמור²², ובמילא הרי הוא כבר "מוחל לעצמו"!

23 תניא אגה"ת פי"א (ק, א"ב).
24 ראה תורת מנחם - התוועדויות ח"ב ע' 252. וש"נ.
25 ע"פ כתובות ג, סע"ב ובפרש"י.
26 תשא לג, טז. וראה גם תורת מנחם - התוועדויות ח"ו ריש ע' 172.

21 ראה גם תורת מנחם - התוועדויות ח"א ע' 135.
22 ראה קידושין מט, ב. או"ז סקי"ב. תניא פ"א.

והכלה עצמם - תובעים שלא יהיו שקועים כלל ("זיי זאלן אינגאנצן ניט ליגן") בעניינים הטפלים, כיוון שעניינים אלו יכולים להיעשות על-ידי אחרים.

- כאשר יש צורך למדוד בגדים - בהכרח, אמנם, למדרם על החתך... אבל גם אז אין לו להיות שקוע בכך (ובפרט שבלאו הכי אין הוא יכול לראות בעצמו כיצד הבגד נראה עליו...), אף שהמדידה בפועל צריכה להיות על גופו; אבל בעניינים אחרים, ובפרט להיות שקוע בהם - ודאי שאין לזה מקום, אלא צריך שיהיה לו בטחון בהקב"ה שכל העניינים יהיו כדבעי.

והוא עצמו יחשוב, כאמור, רק על העיקר, והרי הדין הוא ש"כל שהוא עיקר ועמו טפלה מברך - ברכה מלשון המשכה (כמבואר בחסידות²⁷) - על העיקר ופוטרו את הטפלה"²⁸, היינו, שעל-ידי זה שיפעל וימשיך את העיקר, יומשך בדרך ממילא גם הטפל.

ו. כאמור לעיל, שהדיבורים אינם לשם דרשה, אלא הכוונה היא לפועל, וזוהי ההוראה בנוגע לפועל:

נוסף על הדינים שצריכים ללמוד - שאין צורך להזהיר ("באָוואַרענען") על זה, שהרי מדובר בכני-ישראל כשרים ובכנות-ישראל כשרות, וכוודאי ילמדו את הדינים במדה הדרושה ובזמן הנכון ("וויפל מען דאַרף און ווען מען דאַרף"), ולא ידחו זאת לאחור זמן - הנה נוסף לזה, יש לעסוק בכלל בלימוד התורה, קיום המצוות בהידור, עבודת התפלה, ותשובה באמת, ועל-ידי זה נעשה שמוחלין לו כל עוונותיו, והחתונה תהיה בשעה טובה ומוצלחת, ו"בנין עדי עד".

ומכיוון שבראש חודש אלול מתחילה ההכנה ליום-הכפורים²⁹, שהוא "יום חתונתו"³⁰ - הרי על-ידי שיביאו לירי פועל את עניין ההכנה ל"חתונתו" הפרטית, יהיה זה הכנה, סיוע וחלק גם בעניין "יום חתונתו" (הכללי), עד לקירוב הגאולה, שאז יהיה

עניין הנישואין של הקב"ה וכנסת ישראל³¹.

* * *

ז. בנגלה דתורה ישנם עניינים שהסדר מעכב בהם, ועניינים שהסדר אינו מעכב בהם. וכיוון ש"זאת התורה אדם"³² - ישנם ב' אופנים אלו גם בחיי האדם, היינו, שישנם עניינים שצריכים להיות בסדר דווקא, וישנם עניינים שבהם הסדר אינו נוגע כל כך, והעיקר הוא לעשותם מתוך אמת ("מיט אַן אמת"), וכאשר עושים מתוך אמת - אזי "רצון יראיו יעשה"³³.

והנה, בנוגע לב' אופנים אלו בתורה, הרי בכלל - בענייני חולין הסדר אינו מעכב, ובענייני קדשים מעכב³⁴; ובקדשים גופא - ב"דברים הנעשים בפנים" נוגע הסדר יותר מאשר ב"דברים הנעשים בחוץ"³⁵. ומזה מובן שכן הוא גם בב' האופנים בחיי האדם - שכלל שהעניין הוא פנימי יותר, נוגע בו יותר הסדר.

אמנם, יוצא מכלל זה הוא עניין התשובה, שעם היותו עניין פנימי (ולכאורה היה צריך להיות נוגע בו יותר עניין הסדר), הרי הוא למעלה מסדר והדרגה, להיותו למעלה מבחינת השתלשלות שבנפש וזוהו שעבודת התשובה היא למעלה מעבודת הצדיקים שהיא באופן של "תמידין כסדרם", ולכן גם למעלה מגעת התשובה בדרגה שלמעלה מהשתלשלות³⁶.

ח. וכן הוא בנוגע למדובר לעיל בעניין עבודת התשובה קודם הנישואין:

בכלל, הסדר הוא, כאמור, שהתשובה צריכה להיות קודם הנישואין, דהיינו, במשך הזמן שבין ה"תנאים" לחתונה. אמנם, מכיוון שבעניין התשובה אין הסדר נוגע כל כך (כנ"ל), הרי אלו שלא עשו זאת קודם הנישואין, יכולים לעשות זאת גם לאחר הנישואין.

(31) ראה שמור"ר ספט"ו.

(32) חוקת יט, יד. וראה זח"ב קיו, רע"ב. ח"ג כט, ב. ובכ"מ.

(33) תהלים קמה, יט.

(34) ראה תור"ה ואם (מנחות לח, סע"א).

(35) ראה יומא ס, א.

(36) ראה סה"מ מלוקט ח"א ע' קסו ואילך. ח"ד ע' יג ואילך. ועוד.

(27) תור"א מקץ לו, ג. ובכ"מ.

(28) ברכות מד, רע"א (במשנה).

(29) ראה תור"א ח"ר"ס תקפא. השלמה לשו"ע אדה"ז שם.

(30) שה"ש ג, יא. וראה תענית כו, ב (במשנה) ובפרש"י.

ורגע נעשה חיוב חדש. ונפקא-מינה במי שיש לו שתי נשים, האם יש דין קדימה לאשתו הראשונה: לאופן הא' - יש לה דין קדימה, כיוון שחיובו אליה קדם; ולאופן הב' אין לה דין קדימה, דמכיוון שהחיוב נעשה בכל רגע מחדש, שתייהן שוות בו.

ובנוגע לענייננו: אלו שבעת הנישואין לא עשו תשובה כדבעי, צריכים להשלים זאת עתה, ועל-ידי זה יפעלו גם על העבר, כיוון שבכוח התשובה לתקן את כל החסרונות, על דרך ש"חכם עוקר את הנדר מעיקרו"³⁹.

ועל-ידי זה תהיה תועלת גם בנוגע לחסרונות בגשמיות, כמו בעניין העדר שלום בית וכדומה, שהם מצד העדר התשובה כדבעי - שכל החסרונות יתמלאו, ועד שישתכחו לגמרי כלא היו, ועל דרך מה שכתוב⁴⁰ "אודך הוי' כי אנפת בי", שאף-על-פי ש"אנפת בי", מכל מקום "אודך", כיוון שעניין "אנפת" כלל אינו נרגש עתה, וניכרת הטובה בלבד.

(מהתוועדות כ' מנחם-אב, ה'תשי"ד.
תורת מנחם כרך יב עמ' 150-157)

אלו שעומדים עדיין לפני ה"תנאים", והם "צריכים לאותו דבר" - עליהם לעשות תשובה באמת, ועל-ידי זה יומשך להם העניין הדרוש להם למטה מעשרה טפחים, כיוון שההעלמות וההסתרים שהיו להם עד עתה בעניין זה, הם בגלל שלא היתה התשובה כדבעי, וממילא על-ידי עניין התשובה באמת יסירו את ההעלמות וההסתרים.

ועל דרך זה לאידך גיסא: ישנם כמה - הלוואי ולא היו כפי שישנם בפועל ("הלוואי וואָלט ניט זיין ווי עס איז פאַראַן")... - שעומדים כבר לאחרי הנישואין, ועדיין לא עשו תשובה כדבעי, ולכן יכולים וצריכים הם להשלים זאת עתה, כפתגם והלימוד הירוע³⁷ מעניין "פסח שני": "עס איז ניטאָ קיין פאַרפּאַלן" (אין דבר "אבוד"), וכל שלא היה הדבר במזיד ו"להכעיס" - אף פעם לא מאוחר להשלים ולתקן.

- בעניין חיובי הבעל לאשתו ישנה חקירה³⁸ האם החיוב נעשה רק פעם אחת, בשעת הנישואין, אלא שתוקפו הוא למשך כל זמן הנישואין, או שבכל רגע

(37) סה"ש תש"א ע' 115 (נעתק ב"היום יום" יד אייר).

(38) ראה מפענח צפונות פ"ה סכ"ח. וש"נ. וראה גם תורת מנחם - התוועדויות ח"ז ע' 219.

(39) כתובות עד, רע"ב.
(40) ישעי' יב, א.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

לזכות את ישראל בגאולה

נישואין הקשורים עם ביאת המשיח

ביום י"ג (גימטריא "אחד") אלול, הוא יום הנישואין של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו וולפני זה . . י"א אלול, יום הנישואין של אביו כ"ק אדמו"ר נ"ע, ושממלא מקומו הוא בנו יחידו כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ולאחרי זה ובהמשך לזה . . ט"ו אלול, יום התייסדות ישיבת תומכי תמימים (ביום השלישי ד) שבעת ימי המשתה של נישואי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (בשנת נזר"ת), שממנו באה ההצעה לאביו לייסד הישיבה, ונתמנה על-ידי אביו למנהל-פועל של הישיבה:

נישואין של כל אחד ואחד מישראל (גם איש פרטי) הוא עניין הקשור עם הנישואין דכנסת ישראל והקב"ה בימות המשיח, שלכן מסיימים וחותרים שבע ברכות הנישואין בעניין הגאולה: "מהרה כו' ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים וגו'", ועל אחת כמה וכמה נישואי נשיאי הדור "הנשיא הוא הכול", ובפרט נשיאי תורת חב"ד, שמגלים פנימיות התורה באופן של הבנה והשגה, ועד לאופן של "יפוצו מעינותיך חוצה", שעל-ידי זה אתי מר דא מלכא משיחא.

ובהדגשה יתירה בנישואי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבהמשך לזה וכיחד עם זה היתה התייסדות ישיבת תומכי תמימים...

וגם . . נקראים "חיללי בית דוד" שמנצחים את המעמד ומצב של "חרפו עקבות משיחך", ופועלים התגלות וביאת משיח בן דוד באופן ד"ברוך ה' לעולם אמן ואמן", כלשון הכתוב בסיום חותם מזמור פ"ט בתהלים.

(משיחת שבת פרשת כ"תצא י"ד אלול תנש"א, התוועדויות תנש"א כרך ד' עמ' 239-240, בלתי מוגה)

זיכוי וביטול הדין מעל כל יהודי

...וזוהי השייכות לחודש אלול - להיותו חודש ההכנה לקראת ראש-השנה, יום הדין. ובכן, כאשר ישנו

דין ומשפט בבית-דין של מעלה, אומרים להם - "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו":

במחילה מכבודכם, לפני שניגשים אתם לדון את היהודי - רדו נא למקומו של היהודי, בעולם-הזה הגשמי

והחומרי, "און מאטערט זיך אפ" [=ותתיגעו] שבעים או שמונים שנה, ואז... נראה מה יהיה אתכם!!

[. .] ומכיוון שכן, מה יש לבית-דין של מעלה לבוא ולדון יהודי?!...!

וכאשר מישוהו טוען שצריכים בכל זאת לשמוע את כל הטענות, את דברי הקטיגור והסניגור וכו' -

אומרים לקטיגור: אין לך שום זכות תביעה, שכן אילו היית במקומם, היה מצבך גרוע עשרת מונים!

וממילא, יש לסיים את הדין תיכף ומיד, שכן בד בבד עם ההוראה ד"הו מתונים בדין", יש להזהר מעניין

של "עינוי הדין", כך שצריכים תיכף ומיד לזכות את כל-אחד-ואחד מישראל [...]

ופשיטא שצריכים "לזכות את ישראל" בעניין הכי עיקרי - גאולה האמיתית והשלימה על-ידי משיח-

צדקנו, ובאופן ש"לא עיכבן כהרף עין", במהרה בימינו ממש, ומתוך שמחה וטוב לבב.

(משיחת שבת פרשת כ"תצא י"ד אלול תשמ"ה, התוועדויות תשמ"ה כרך ה' עמ' 2904, בלתי מוגה)

רבי סעדיה גאון

"איש פלאי" התבטא עליו הרבי בצינו, כי אף שנפטר בצעירותו הספיק לפעול גדולות ונצורות בכל שטחי התורה • הקדיש מזמנו ועסק בעצמו בספירת כל אותיות התורה • לחם בשעתו נגד השוללים את דברי חז"ל • על שייכותו לבעל-שם-טוב, ועל סידורו שנתגלה רק באחרית הימים' • ומה היתה השפה הרווחת בזמנו? • רשימה חלקית

"ראה ביאור הרי"פ פערלא לספר-המצוות לרס"ג מצות עשה נט (רסא, ב), שמטעם זה לא מנה הבעל-הלכות גדולות וסיעתו העשה זוכירת עמלק כי היא בכלל העשה דמחיה" (לקוטי שיחות כך כא עמ' 191 הערה 20).

מאמרו של הרס"ג בספרו "אמונות ודעות" (מאמר שלישי ספ"ז) "אין אומתנו אומה אלא בתורתה" הוזכר בהזדמנויות שונות על-ידי הרבי (ראה לדוגמה: 'תורת מנחם - התוועדויות תשי"ט' עמ' 183).

מסע התעוררות לתיקון מיהו יהודי' על יסוד דבריו

וכך כתב הרבי בימי הסליחות תש"ל (אגרות קודש כך כו עמ' תפג):

והרי גם תקיעת שופר בראש השנה מדגישה עוד הפעם ועוד הפעם ענין יחודו ואחדותו של עמנו בני-ישראל, וכדברי רבינו סעדיה [ה] גאון, אשר לחם בשעתו נגד אלו שאחזו בתנ"ך ושללו דברי חכמינו ז"ל בטענה הידועה אשר נשתנו העתים ונשתנו השכלים ונשתנה הטבע, כולל טבע עם-ישראל, והרס"ג כותב בסידורו שמעניני תקיעת שופר בראש השנה להזכיר לכל אחד ואחד על קול השופר שנשמע קודם מתן תורה ועל התורה ומעמד הר סיני, אשר הנקודה בזה היא, בסגנון התפילה, ובנו בחרת מכל עם ולשון. המשך מעניין למכתב זה היה בהתוועדות שבת קודש פרשת ניצבים-וילך תש"ל. אז הורה הרבי כי לאור דברי הרס"ג הוא מציע שבימי ראש

"הגאון" – בפירוש האבן עזרא

ציין הרבי (לקוטי שיחות כך כא עמ' 153 בשוליה-הגליון):

בריבוי מקומות בפירושו של רבי אברהם אבן עזרא מובא "הגאון" ולדברי הכל הכוונה להרס"ג. ולכן למרות שבפירושו לתרומה (כה, מ) יש הסבורים שהכוונה לרב האי גאון על סמך שנמצאו ביטויים קודמים להנ"ל בשו"ת רב האי גאון שהובא בפירוש הר"מ בוטריל לס"י פ"ד מ"ב - [ואף אם תימצא לומר ש"הרב הגאון" פירושו כך] - אין להוציא ה"גאון" דכאן - מפירוש "הגאון" בכל פירושי הראב"ע...

במקום אחר (לקוטי שיחות כך כא עמ' 192 הע' 34) מציין הרבי: "וגם הרס"ג מנאה במניין הפרשיות (פרשה סא)...".

אחד ממדריי תורת הרס"ג היה הרב ירוחם פישל פערלא, והרבי מרבה לצטטו בשיחותיו:

השנה הבאים-עלינו-לטובה ידברו הרבנים בעניין הגזירה האיומה של חוק השבות וכו', ויפנו לראש הממשלה בארץ-הקודש על מנת לתקן את החוק שיהיה גיור על-פי הלכה דווקא.

הרבי הגיה את הדברים שנדפסו ופורסמו בכמה מקומות (ומשמם ללקוטי שיחות כרך כד עמ' 553) בזה הלשון:

ע[ל] פ[י] המבואר ברס"ג, שאחד הרמזים דתקיעת שופר בר[אש] ה[שנה] הוא, להזכיר את עם ישראל את ה'קול שופר' דמ[תן] ת[ורה], (וה[ר]י ז[ה] ג[ם] כ[ן] מ[פסוקי] שופרות ויתרה מזו - התחלת וראש ברכת שופרות אתה נגלית כו' ובקול שופר עליהם הופעת כו') ונקבל ע[ל] ע[צמנו] כו' נעשה ונשמע' שבוה קבלו עליהם מצות ד', ואחד הענינים דמ[תן] ת[ורה] - שאז נעשה 'המבדיל בין ישראל לעמים' (שלכן הפס[ק] ד[ין] שבאמרו ובנו בחרת יזכור מ[תן] ת[ורה]), זאת אומרת שיהודי (באיזה מצב שהוא) הוא יהודי, ואנ[מות] הע[ולם] (וגם חסידי אנו[מות] הע[ולם]) ה[ר]י ה[ם] מהאנ[מות] הע[ולם]. ומפרנסין עניי עכו"ם עם עניי ישראל, ומ[כל] מ[קום] יהודי ה[ר]י ה[וא] יהודי ואנ[מות] הע[ולם] - אנ[מות] הע[ולם].

לכן הצעתי שבימי ר[אש] ה[שנה] הב[אים] ע[לינו] לט[ובה] ידברו הרבנים בענין הגזירה איומה דמיהו יהודי, ואשר כל אחד שהיכולת בידו יפנה בבקשתי לראש הממשלה שם שיבטלו הגזירה האיומה דמיהו יהודי ויוחקק החוק דגיור ע[ל] פ[י] הלכה דווקא.

בסעודת החג ביום ב' דראש השנה תשל"א ('המלך במסיבו' כרך ב' עמ' קעו-קעז) נשאל הרבי מהו החילוק בין טעם זה של הרס"ג למשל של הרה"ק וכו' רבי לוי יצחק מברדיצ'ב. הרבי השיב: החילוק העיקרי בין טעם הרס"ג למשל הרב לוי יצחק הוא בפשטות:

הרס"ג מזכיר את מתן-תורה שאז היו ישראל בדרגת צדיקים, הרב לוי יצחק מזכיר משל מענין לבושים כשהמלך היה ביער (שאינם בגדי מלכות כלל), היינו מאחד שהנהגתו אינה כדבעי...

כאן הוסיף הרבי בהתייחסו לרס"ג: הרס"ג היה איש פלאי, כתב כמה ספרים וחידיש ופעל גדולות ונצורות בכל התחומים ושטחי התורה.

עוד ציין הרבי:

בנוגע לענייננו - בתורת החסידות מביאים כמה וכמה ענינים מרס"ג, ונדפס בספרי פולין שמאמר הבעל-שם טוב עצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכולו [=מקורו] הוא מהרס"ג (ועל דרך זה בענין קריעת ים סוף).

בהתוועדות שבת שובה תשל"א (שיחות קודש תשל"א כרך א' עמ' 4 ואילך) התייחס הרבי להצעתו "שינצלו את הזמן של ראש השנה כדי להזכיר ליהודים אודות העניינים עליהם מזכיר השופר, אשר אחד מהם הוא אשר נזכר בדרכי הרס"ג בסידורו".

וכאן הרגיש:

סידורו של הרס"ג אמנם לא היה מצוי, ולראשונה נמצא בתקופה האחרונה ("באחרית הימים"), אולם האבודרהם הוא ספר מצוי המהווה מקור למנהגי ישראל ובפרט עניני התפילות, ובאבודרהם מובאים גם הדברים שכותב רס"ג בסידורו.

והרבי פירט וביאר בהרחבה את הדברים שנאמרו בשבת קודש פרשת ניצבים-וילך תש"ל.

מניין האותיות בתורה

"ובוודאי ידוע לכבודו אשר התחל מר' סעדיה[ה] גאון, מנו, ספרו והתעסקו, בפירוש מילות בודדות הנמצאות בכתב[ין] הקודש... - כתב הרבי בשנת תש"ג (אגרות קודש כרך א, עמ' קא).

לימים התייחס הרבי לנושא זה בהרחבה בשנת תשמ"ב (שבת קודש פרשת ויקרא - התוועודיות תשמ"ב כרך ב' עמ' 1061):

וכידוע שהרס"ג (כמו עוד גדולי-ישראל) הקדיש מזמנו כדי לספור את מנין האותיות שבתורה, ולא זו בלבד שספר את המספר הכללי דאותיות התורה, אלא הוא גם ספר את מספרם של כל אחד מכ"ב אותיות התורה (מספר אותיות אל"ף שבתורה, מספר אותיות ב"ת, וכיוצא בזה בשאר האותיות)...

הרבי הוסיף:

גדולתו של הרס"ג בתורה וכו' - ידועה ומפורסמת לכל, וכידוע שאף-על-פי שנפטר בגיל צעיר, הספיק לכתוב כמה ספרים, ופעל גדולות ונצורות בכל שטחי התורה כולה. ומבלי הבט על גודל מעלתו - הקדיש

הבעל שם טוב והרס"ג

בהתוועדויות שבת-קודש פרשת ויקהל-פקודי וש"פ ויקרא תשמ"ב (התוועדויות תשמ"ב עמ' 1061, שם עמ' 1115), התייחס הרבי לנאמר בספר שבחי הבעש"ט (מהדורת הורודצקי עמ' 14, מהדורת מונרשיין עמ' 178): "שמעתי... שאמר הבעש"ט על עצמו שהוא גלגול רבינו סעדיה גאון".

הרבי ציין שזו אמנם אמרה ערבה ("אָ געשמאַקער וואָרט"), שנאמרה על-ידי צדיקים, אבל מהראוי להרגיש שעיקר ענינו של הבעש"ט הוא מיוחד בפני-עצמו (וכמו שכתב הרב מנחם מענדל מהורודוק אודות גדולתו ש'אחד היה, ומהקדמונים לא קם כמוהו כו"). ונוסף לעיקר עניינו יש אצלו עניינים נוספים (כחנוך, נפש או רוח דודו וכן ענינו) של הרס"ג כו'.

ישוב קבע הרבי (מעין 'סיכום' לא רשמי): אבל אנו אין לנו אלא המבואר בדברי רבותינו נשיאינו (וכדיוק השם "בעל שם טוב" וכו').

ב"מבט בלתי משוחד ובלי משפט קדום על תולדות ישראל הארוכים" - מציין הרבי במכתבו הכללי ("אל בני ובנות ישראל בכל מקום שהם") מימי הסליחות ה'תשי"ז (אגרות - קודש כרך טו עמ' תמח - התרגום מתוך 'תורת מנחם-אגרות מלך' כרך א' עמ' כה):

...אין לראות בשפה יסוד חיוני בקיומנו, כי עוד בימי קדם שמשה הלשון הארמית כשפת הדבור של העם: חלקים שונים בתנ"ך, כמעט כל התלמוד הבבלי הזוהרי-הקדוש וכו' נכתבו בלשון הארמית. בימי ר' סעדיה גאון והרמב"ם היתה השפה הערבית לשונם של רוב המוני העם".

הרס"ג מזמנו כדי לספור את האותיות שבתורה. ומוזבן בפשטות שמלאכה זו דורשת זמן רב, כי כאשר רוצים לדעת את מספר האותיות בדיוק [ועד שישנה שקלא וטריא כיצד להתאים את המספר שקבע הרס"ג עם המספר שבמסורה כו'] אי אפשר לספור במהירות כו', אלא צריכים לספור באופן מדויק. ועל-אחת-כמה-זכמה כאשר מדובר לא רק על מספר כללי של האותיות, אלא גם המספר דכל אות ואות בפני עצמה, כנ"ל.

ישוב נזקק הרבי לנושא זה בהתוועדות ש"פ צו תשמ"ב (התוועדויות תשמ"ב שם עמ' 1141):

מפורש בגמרא (קידושין ל,א): "לפיכך נקראו ראשונים סופרים, שהיו סופרים כל האותיות שבתורה. שהיו אומרים וא"ו דגחון חציין של אותיות של ס"ת, דרש דרש חציין של תיבות, והתגלח של פסוקים, יכרסמנה חזיר מיער, עי"ן דיער חציין של תהלים וכו'".

ואם כן, הבהיר הרבי, מה שהודגש ענין זה בקשר לרס"ג, אף-על-פי שמצינו כבר ענין זה בגמרא - הרי זה משום שאצל הרס"ג ישנו חידוש מיוחד בענין זה:

הנאמר בגמרא מוסב על "סופרים" שישנה הדגשה אצלם בנוגע ל"אותיות"; ואפילו בנוגע ל"סופרים" - לא מצינו שכולם ספרו את האותיות שבתורה (כר' מאיר שהיה סופר אך לא מצינו בפירוש שר"מ ספר אותיות שבתורה).

ולכן, כאשר רוצים להדגיש את גודל ההפלאה שבענין המספר דאותיות התורה, מזכירים שהרס"ג הקדיש מזמנו למנות את מספר האותיות שבתורה, למרות שלא היה סופר, ועיקר עסקו היה בלימוד התורה באופן של הבנה והשגה להיותו ראש ישיבה ופוסק בישראל כו' - וכפי שנדפסו בספרו כל הענינים הקשורים עם מספר האותיות שבתורה.

פרשת תצא

כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלוקיך בידך (כא,י)

מלחמה זו רומזת למלחמת היצר בעת התפילה. וההקדמה למלחמה זו היא 'כי תצא', היציאה מהבית לבית-הכנסת, שכן (א) "אין תפילתו של אדם נשמעת אלא בבית-הכנסת" (ברכות ו), (ב) המטרה היא "ונתנו ה' אלוקיך בידך", והקב"ה נמצא בבית-הכנסת, כמאמר רז"ל (ירושלמי ברכות פ"ה) "היכן הוא מצוי, בבית-הכנסת".

הסבר נוסף: היציאה היא ברגל, ועבודת התפילה מתחילה ב'רגל' שבנפש, היינו הודאה וקבלת עול ("מורה אני", "הודו לה").

(אור התורה דברים עמ' תתע)

כי תצא למלחמה על אויבך ונתנו ה' אלוקיך בידך ושבת שבינו (כא,י)

"כי תצא למלחמה" - אם רק תצא להילחם, "על אויבך" - הגוף והנפש הבהמית, "ונתנו ה' אלוקיך בידך" - מוכטח לך שבעזרת ה' תנצח אותם, ולא זו בלבד, אלא "ושבת שבינו" - תנצל את כוחה הגדול של הנפש הבהמית בקדושה, ככתוב (משלי יד) "ורב תבואות בכוח שור".

(לקוטי שיחות ב עמ' 384)

וראית בשביה אשת יפת תאר וחשקת בה ולקחת לך לאשה (כא,יא)

"וראית בשביה אשת יפת תואר" - היופי הגשמי הוא בבחינת שביה, שהרי שורשו הוא יופי רוחני, ספירת התפארת, אלא שנפל ונשתלשל ביופי גשמי. "וחשקת בה" - אולי יהיה חשקך ביופי הגשמי, "ולקחת לך" - להנאתך. לא תעשה כן, אלא תעלה את היופי "לאשה" - "אשה ריח ניחוח לה", על-ידי שתדבק מחשבתך בשורש היופי, תפארת העליון.

(מגיד דבריו ליעקב עמ' ז)

לא תלין נבלתו על העץ . . כי קללת אלקים תלוי (כא,כג)

זלזולו של מלך הוא, שאדם עשוי בדמות דיוקנו (רש"י)

לכאורה הטעם הזה מחייב שאין לתלות את המת אפילו לשעה קלה? אלא החטא מעלים ומסתיר על העובדה שהחוטא עשוי 'בדמות דיוקנו' של מקום, ולכן אין זלזולו של מלך' בתלייתו; ורק לאחר התליה, שהיא השלב הסופי של כפרת החטא, מתגלה עניין זה, ושוב יש לדאוג ל'קללת אלקים'.

(לקוטי שיחות ז עמ' 168)

לא תראה את חמור אחיך או שורו נפלים בדרך והתעלמות מהם הקם תקים עמו (כב,ד)

"לא תראה את חמור אחיך" – אם ראית יהודי הרומה לכהמה טמאה, "או שורו" – יהודי שרומה לכהמה כשרה, "נופלים בדרך" – הם נפלו מדרגת אדם לבחינת בהמה, "והתעלמת מהם, הקם תקים עמו" – חובתך לעזור להם ולהקיםם מנפילתם. שכן מן השמים גרמו שתראה בנפילתם כדי שתעזור להם; אלמלא לא היה הדבר שייך לך, לא היית רואהו. "לא תראה... והתעלמת".

(לקוטי שיחות ב עמ' 633)

ועשית מעקה לגגך... כי יפול הנופל ממנו (כב,ה)

אסור שגאווותך ("גגך") תגרום נפילה רוחנית אצל יהודי אחר. כשיוצאים לקרב יהודי לתורה ומצוות, ומתערב בכך הרגש של גאווה וישות, זה עלול להרחיק את השני ולגרום אצלו נפילה יתרה, ולכן צריכים להגביל את הגאווה – "ועשית מעקה לגגך".

ואם יאמר האומר שהוא חושש מפני הגאווה ולכן הוא מושך את ידו מעבודה זו – עליו לדעת שלא זו העצה (האם בגלל גאוותו חייב השני לסבול?), אלא העצה היא "ועשית מעקה לגגך", להגביל את הישות שלו.

וכמסופר שפעם אחת התאונן אברך אחד לפני אדמו"ר האמצעי שהוא מתגאה מכך שחוזר מאמרי חסידות ברבים בטוב-טעם. השיב לו הרבי: "א ציבעלע זאָל פון דיר ווערן, אָבער חסידות זאָלסטו חזר'ן" (=המשך לחזור חסידות אפילו אם יהיה ממך 'בצל').

(לקוטי שיחות כרך כד, עמ' 143)

לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו (כב,י)

בחסידות מובאים שני טעמים לאיסור זה: א) כדי שהקליפה (חמור) לא תינק מהקדושה (שור). ב) כדי שלא לערב את הגבורות (שור) ואת החסדים (חמור).
אומר על כך כ"ק אדמו"ר:

לפי הדעה (רמב"ם הלכות כלאים פ"ט) שהאיסור אינו אלא במין טהור עם מין טמא, טעם האיסור הוא כדי שהקליפה לא תינק מהקדושה; ואילו לדעה (רא"ש הלכות קטנות הלכות כלאים ס"ה) שהאיסור הוא גם בטהור עם טהור וטמא עם טמא, טעם האיסור הוא כדי שלא לערב מידות מנוגדות.

(לקוטי שיחות כרך כד, עמ' 150)

ולא אבה ה' אלוקיך לשמוע אל בלעם ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה כי אהבך ה' אלוקיך (כג,ו)

"ולא אבה ה' אלוקיך לשמוע אל בלעם" – רומז לראש-השנה. ביום זה, שהוא יום הדין, באים המקטרגים לקטרג על ישראל, אבל כשישראל חוזרים בתשובה עומד הקב"ה מכיסא דין ויושב על כיסא רחמים ואינו מקבל את הקטרוגים.

"ויהפוך ה' אלוקיך לך את הקללה לברכה" – יום-הכיפורים. התשובה מעומק הלב בעשרת ימי תשובה גורמת לכך שביום-הכיפורים, שהוא יום סליחה וכפרה, נהפכים הזדונות לזכיות.

"כי אהבך ה' אלוקיך" – חג-הסוכות. עבודת ראש-השנה, עשרת ימי תשובה ויום-הכיפורים מזככת ומטהרת את ישראל, וכשמגיע חג-הסוכות מתגלה אהבתו העצמית והפנימית של הקב"ה אליהם.

(ספר המאמרים ת"ש עמ' 159)

"משה קיבל תורה מסיני"

משה קיבל תורה מסיני (פרק א, משנה א)

ההוראה מאופן נתינת התורה במעמד הר סיני, שעל זה אמרו חז"ל "מה להלן כו' אף כאן כו'":
 אף-על-פי שהתורה ניתנה לכל שישים ריבוא בני-ישראל, ועד שאיתא במדרש שאילו היו ישראל שישים ריבוא חסר אחד לא היתה ניתנת התורה אפילו למשה רבינו, מכל מקום, "משה קיבל תורה מסיני" באופן ש"אתה (משה) מחיצה לעצמך", היינו שישנו עניין של הבדלה בין משה רבינו לכל בני-ישראל, מכיוון שמשה רבינו צריך למסור את דבר ה' כמו שהוא, מבלי להתחשב איך יתקבלו הדברים אצל השומעים. וזהו גם שבמעמד הר סיני היו מסתכלים למזרח ושומעין את הדיבור יוצא "אנוכי גו'", וכן לארבע רוחות ולמעלה ולמטה, היינו, שמכל הצדדים היה אך ורק גילוי אלוקות כמו שהוא לאמיתתו. ובהתאם לכך צריכה להיות גם הנהגתם של רבנים ומורי הוראה - לומר את האמת של התורה כמו שהיא, ללא פשרות, ולא לנסות להתאים את התורה לפי רוחם של הבעלי-בתים שומעי לקחם, בגלל שחוששים שאם לא יהיו הדברים לפי רוחם, לא יקבלו את הדברים, ובמילא יתמעט הכבוד שרוחשים לרבנים, מפני שיחשיבום ל"בטלנים"...

(שיחת יום ב' חג השבועות ה'תשי"ז. תורת מנחם כרך כ עמ' 63)

ידוע ומבואר בספרים בדקדוק הלשון בכמה מקומות שקבלת התורה היתה "מסיני" - "משה קיבל תורה מסיני", "הלכה למשה מסיני" - שלכאורה הווי ליה למימר "הלכה למשה ממתן-תורה", "משה קיבל תורה מהקב"ה" וכיוצא בזה, ומה נוגע כאן הענין ד"סיני"? - ומבואר בזה, שקבלת התורה אצל משה היתה על-ידי זה שלמד מאופן ההנהגה ד"סיני":

הטעם שהר סיני זכה שעליו ניתנה תורה, הוא - לא מפני היותו גבוה מכל ההרים, אלא אדרבה - להיותו "מכיך מכל טוריא".

ועניין זה שהר סיני היה נמוך מכל ההרים, אינו מפני שמצד עצמו לא היו בו מעלות שבשבילן יהיה גבוה - שהרי איתא במדרש "סיני מיהיכן בא . . מהר המוריה נתלש כחלה מעיסה, ממקום שנעקד יצחק אבינו", מהמקום שבו ייבנה בית-המקדש ושבו היתה המסירות-נפש של אברהם ויצחק; ואף-על-פי-כן נשאר הר-סיני בתנועה של עניויות "מכל טוריא", מהר תבור והר כרמל כו' שנקראו "הרים גבנונים", ובזכות עניויות זו זכה שעליו ניתנה תורה.

ועל-דרך-זה בנוגע למשה רבינו - שלמרות כל מעלותיו, שהיה משבט לוי, ובשעה שקיבל את הנבואה בפעם הראשונה היה ראוי להיות כהן גדול, שהוא "קודש הקדשים" מכל ישראל - היה "עניו", ולא "עניו" סתם, אלא "עניו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה". היינו, שבכל מקום שבו ישנו אדם מישראל, מזמן משה ועד הדורות האחרונים, "עד היום האחרון", עומד משה בתנועה של ענוה ושפלות ("אַרְאָפְגַּעַפְאֵלְנְקִיט") לגבינו! ובזכות הנהגה זו - שלמד משה רבינו "מסיני" - קיבל את התורה.

ולכן מי הוא ה"תלמיד ותיק" ש"עתיד לחדש" - מי שיזכור שהתורה ניתנה "למשה מסיני", עם כל העניינים שהיו שם: הביטול של הקדמת נעשה לנשמע, והעניין ש"מכיך מכל טוריא".

(שיחת ליל ג' חול המועד סוכות, ה'תשט"ז. תורת מנחם כרך טו עמ' 96)

הלכות ומנהגי חב"ד

"זכר עמלק" בסוף פרשתנו (ובפרשת 'זכור') יש לקרוא בפעם הראשונה 'זכר' (בצירה) ובפעם השנייה 'זכר' (בסגול) בין בשביעי ובין במפטיר.⁵ מנהג-נערים בכמה מקומות 'להכות' בקריאת שם 'עמלק', ונכון להימנע מזה.⁶ מנחה: מנהג הקוראים להגביה קולם בפסוק האחרון 'השקיפה' (קריאת מילת 'השקיפה' - מלעיל!)⁷. פרקי-אבות: פרק ב.

יום שני י"ג באלול

יום נישואי כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע עם הרבנית הצדקנית מרת נחמה-דינה ע"ה.² יש ללמוד בימים אלו 'דרושי חתונה' של רבותינו נשיאינו, ובפרט אלו שנאמרו בחתונת

בחודשי אלול ותשרי חייבים תלמידי כל הישיבות לשהות ללמוד ולהתפלל בהשגחה מלאה בין כותלי הישיבה (ואין בזה כל סתירה לדרישה לצאת לעורר יהודים וכו', כי יש די הזמן לשני העניינים). יש לפנות לשם כך להנהלות הישיבות [מכל החוגים] ולשכנע אותן שיראגו לכך, ואף לפנות לתלמידים - באם ההנהלה לא תצווה על כך, שהם, בקבלת-עול אישית שלהם, ירצו וידרשו להישאר אז בישיבה!¹

שבת-קודש פרשת תצא² י"א באלול

יום נישואי כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע עם הרבנית הצדקנית מרת שטערנא-שרה ע"ה.³ כ"ק אדמו"ר הזקן הורה לכתוב בספר-תורה 'דכא' (בפרשתנו כג,ב), באל"ף לבסוף, ולא בה"א.⁴

(5) הוראת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו, ספר-המנהגים עמ' 31, ובאריכות שם עמ' 72. וראה 'התקשרות' גיליון כה עמ' 17 הערה 3. כמובן שיש לדייק לקרוא את הטעם 'מונח' של תיבה זו בשתי הפעמים. בשש זכירות, הנדפסות בסידורים מסויימים, ציינו להוראת הרבי לקר'ת גם לעניין 'זכר' בצירי או בסגול שם. אבל אין זה שייך לנושא, ע"פ האמור באג"ק כרך יב ס"ע ג (במענה לשאלה מדוע אין מסיימים כמה פסוקים שם עד סופם) "דאין הכוונה לקריאת פסוק או פרשה, כ"א לזכירת עניין". ומה שנהג הרבי בעצמו לחזור תיבה זו (ותיבות אחרות, בכמה מקומות) בניקוד שונה, אולי אינו הוראה לרבים. (6) ראה בארוכה בזה בגיליון 'התקשרות' ד"ש פ" תצא תשנ"ו, גיליון קט. וכבר כתבו כן בדורות שעברו, ראה ילקוט-יוסף - מועדים (כרך ה) עמ' 259 ס"ה, משו"ת בן ימין ומהר"א פלאגי. (7) לוח כולל-חב"ד, בקריאת שבת הבאה, ומציין לירושלמי מעשר-שני פ"ה ה"ט. ולכאורה העניין שייך גם לקריאת שבת זו במנחה ושני וחמישי.

(1) לקוטי-שיחות, כרך ב, עמ' 641. ואף בשנים אלו, שרבים מהתמימים נוסעים לבית חיינו או לשליחות, נמשכים סדרי הישיבות עם כל הנשאים עד אחרי היום הקדוש. (2) כן הוא השם הנכון, ראה בעו"ה את דברי הרבי המובאים בהערה 1 בלוח השבוע לפ' תבא הבעל"ט. (3) לפרטים אודות חתונה זו, ראה בספר 'נישואי הנשיאים'. (4) שו"ת שארית-יהודה יו"ד סי' טז. ושם, ש"ציווה להגיה ספר-תורה שהיתה תחילתה כתוב בה"א וציווה לכתוב באל"ף דווקא". וכן באג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ט עמ' טיט (שהורה לתקן זאת עוד לפני תיקון האותיות הנפסקות!). היום-יום, ז' באלול. ספר-המנהגים עמ' 32. לוח כולל-חב"ד. וראה בשו"ת דברי-נחמיה (דף נט,ג, הובאו בהוספות לשו"ע אדה"ז הוצאת תשכ"ח ואילך חלק ה' עמ' 1898). מכתבי הרבי בזה נקבצו ב'שערי הלכה ומנהג' יו"ד סי' קטז, וגם שם הורה להגיה. ואם יש ספק איך כתוב - יש לבדוק את הס"ת לפני הקריאה. אבל בדיעבד, כיוון שיש דעות אחרות, כתב בקצות-השלחן בבדי-השלחן סו"ס פז, שאין להחליף את ספר-התורה אם נמצא בקריאה שכתוב בה"א.

לכל הזקוקים לכך שלושים יום לפני החג, כדי שיוכלו להתכונן ל'זמן שמחתנו' מתוך שמחה וטוב לבב, ועוד לפני זה - בנוגע לצורכי ראש-השנה, כלשון הכתוב "אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאיין נכון לך"¹².

יום רביעי ט"ו באלול

סוף זמן קידוש לבנה לכתחילה: יום שלישי בלילה אור ליום רביעי, בשעה 1:14.
התייסדות ישיבת תומכי-תמימים (בשנת נור"ת). נכון להוסיף בימים ט"ו-י"ח"י אלול: בלימוד החסידות (ובפרט מהבעש"ט ואדמוה"ז, אדמו"ר מהורש"ב נ"ע ובמיוחד של אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע) ובנוסף - לקבוע בהם בכל מקום האפשרי שיעורים חדשים (מלבד חיזוק הקיימים מכבר); בעבודת התפילה (הקשורה במיוחד לישיבה זו); בצדקה, כולל ברוחניות - להיות 'נרות להאיר'; לערוך התוועדות חסידית, 'ברוב עם הדרת מלך'; בכל מקום שישנה בו ישיבת תו"ת; לפתוח בכל מקום המתאים סניף חדש לישיבה זו, ועוד¹³.

12 נחמיה ח.י. וראה לקוטי-שיחות כרך יד עמ' 369 ואילך, וש"נ - סה"ש תנש"א שם עמ' 808.
13 ע"פ 'התוועדות' תשמ"ט ח"ד עמ' 315 ואילך.

הרבי הריי"צ⁸.

יש לפרסם, שאלה שעורכים בימים אלו חתונות - יוסיפו עוד יותר בשמחה, וכן אחר-כך בשבעת ימי המשתה, ועל-דרך זה באלו שנמצאים בתוך שבעת ימי המשתה שלהם, ומה טוב - להוסיף גם במספר הסעודות. ובפרט במנהג ישראל ("כפי שהיה פעם הסדר בכל חתונה") לעשות סעודה לעניים, ודווקא שם היו מביאים מהמובחר⁹.

יום שלישי י"ד באלול

ביום זה - שלושים יום לפני חג הסוכות - מתחילין לדרוש בענייני החג¹⁰, ובזה נכלל במיוחד "לדרוש", היינו השתדלות יתרה (ובפרט בהתחלה והפתיחה דכל השלושים יום), בעניין השמחה ד'זמן שמחתנו'¹¹, וכן להשתדל בנתינת צורכי החג

8 'התוועדות' תשמ"ט ח"ד עמ' 315. וראה גם ב'התוועדות' תשמ"ח ח"ד עמ' 264.
9 המאמרים מחתונת הרבי נשיא-דורנו נדפסו ב'ספר המאמרים - קונטרסים' ח"א עמ' 31 ואילך, ובספר המאמרים תרפ"ט עמ' 71 ואילך.
10 ר"ד משיחת י"ד אלול תנש"א.
11 שו"ע אדה"ז סי' תכט ס"א.
12 וזאת נוסף על השמחה שבכל שבת 'וביום שמחתכם - אלו השבתות' (ספרי בהעלותך י,י), אף שעיקר עניינו של שבת הוא תענוג 'וקראת לשבת עונג' - ספר-השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 625. וראה גם סה"ש תנש"א ח"ב עמ' 806.

לזכות
אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחי
ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש